

famista, tarjosi koti monia muitakin etuja yksityisiin niiden. Yksityiset harjoittivat liikettään voitokseen, eivätkä sen vuoksi vähääkään välittäneet asuntojen kunnollisuudesta, siisfydestä jne. Seurauksena lopulta oli, että Osuuskoti alkoi valloittaa alaa ja monen yksityisen on lähtynyt lojettamaan liikkeensä.

Kaiken lisäksi on Osuuskoti avustanut kaikella muulla tavalla suomalaisia tyttöjä. Sairaustapauksissa on paljon heitä avustettu. Puutteellaisille on annettu asunto ja ruokaa. N. Y. kaupungin n. a. hyväntekeväisyysyhdistys otti vuonna 1912 Osuuskodin osotteen luettelonsa, havaittuun kaikesta, että tämä oli ainoa suomalainen palkka, jossa suomalaiset palvelustyöt voivat saada turvaa ja johon voittoa todella luottaa.

Myöskin "Travelers Aid Society" (Matkailijain apuyhdistys) on ollut pakotettu antamaan kodille tuunustuksen, ottamalla Osuuskodin nimen luettelonsa, siten osottaakseen suomalaisia avuntarpeessa olevia tyttöjä kotiin. Sanottu yhdistys, oimennen mainitaksemme on yhtenäin luottamuksella kääntynyt kodin puoleen, eikä suinkaan yksityisten lastosten.

Tuikkitoiminta y. m. on ollut myöskin laajaperäistä ja silläkin on ollut oma tärkeä avunanto-merkityksensä kieltä taitamattomien tyttöjen keskuudessa ja onpahan usein miehekin saaneet täältä apua.

Kaiken lisäksi voidaan merkitä sekin, että sadat naiset ovat saaneet Osuuskodin välityksellä ensimmäiset opastuksensa työlläisten luokkatietosuudessa ja sen kautta enemmän innoituneet toimimaan ei ainoastaan Osuuskodissa, vaan myöskin osastossa.

Miesjäsenillä on myöskin alettu ottaa. Säännöt eivät tähän mennessä ole kuitenkaan myöntäneet kuin sen, että miehet pääsevät vain kannatusjäseniksi, jolla ei ole äänioikeutta osuuskunnan kokouksissa. Tämän johdosta ei miesjäsenillä ole vielä useltakaan. Parhaillaan suunnitellaan sääntöjen muutosta tämän epäkohdan poistamiseksi tarkoituksella saada osuuskoti-hommaan osalliseksi suomalaiset työlläismiehet sekä naiset.

Kun luomme katsauksen Osuuskodin 10-vuotiseen toimintakauteen, niin ottaen huomioon kaikki matkan varrella esille sattuneet vaikeudet, voitettavissa olleet ennakkoluulot, y. m. niin voimme mielihyvällä muistella menneitä talvia ja toivorikkaana katsella eteenpäin, tietäen, että seuraavan kymmenvuotiskauden aikana mekin omalta osaltamme voimme suorittaa suhteellisesti oman osamme työlläisten luokkataistelussa.

Jos olet tietämättömän toverisi todellinen ystävä, niin tilaat hänelle Toverittaren.

REUMATISMI

Kotiparannuskeino kokeneelta

Keväällä vuonna 1893 minä sairastin lihas- ja polttoreumatismia. Ainoastaan ne jotka ovat tätä tautia sairastaneet tietävät ne tuskat joita minä kärsin kolme pitkää vuotta. Koki monta eri lääkettä ja monta eri lääkettä mutta kaikki helpotus minä sain oli vain hetkeksi. Viimeinkin löysin lääkkeen joka kokonaan paransi minut ja tauti ei ole enää tullut takaisin. Olen antanut neuvoni useammalle jotka ovat tätä tautia sairastaneet aivan vuoteenomaana ja joka tapauksessa he ovat parantuneet.

Minä haluan että kaikki jotka kärsivät reumatismista missään muodossa koettaisivat tätä ihmeellistä parannuskeinoa. Alkua lähettää rahaa; ainoastaan nimenne ja osoite tulee lähettää toille lääkkeiden vapautti. Sitte kun te olette sitä koettaneet ja tulleet huomamaan että lääkkeeni todellakin on se kaavan odotettu parannus reumatismillenne, sitte vasta te voitte lähettää lääkkeeni hintaan, yhden dollariin, mutta ymmärtäkää että minä en halua rahaa jos ette ole täydellisesti tyytyväisiä lääkkeeseen. Osoite tänä kohtuullista. Miksi kärsitte enää reumatismista kun voin parannus tarjotaan teille vapaasti. Alkää viipytellä. Kirjoittakaa tänään.

Mark H. Jackson, No. 293 E. Gurney Bldg., Syracuse, N. Y.

Mr. Jackson vastaa: Ylläoleva on totta.

Mustaa ja valkeaa

Kirj. Helmi-Mattson.

(Jatk.)

Nyt hymyili hän entisajalle... Marialle hän oli ollut mustasukkainen Salmonista. Mieliteittyään näin olisi Salmonin pitänyt, eikä Wäänästä, mutta ei saanut vastalempää Salmonilta Maria oli esteenä. Sitten hän lopultakin suostui Wäänänselle menemään, kun näki, että Salmonin kanssa ei pääse väleihin, ei tuskin alkukaan.

Puolisuuksissa tuli luvattua Wäänänsen morsiameksi.

Monta kertaa alkuvuosina oli sitä katunut ja itkenyt.

Mutta, mitä olakaan!

Elämä joskus kääntää kelkansa aivan päinvastaiseen suuntaan. Hyvin hänen oli lopultakin käynyt. Mikäs oli nyt eläessä, kun oli oma talo, vaikka tosin huononpuoleisessa kunnossa.

Oli sitä muutakin olemista!

Wäänänen oli koonnut tavaraa viidelläkin tavalla. Nykyisin hän harjoitti ajurin ammattia. Talossa pitivät vuokralaisia, joilta saivat toimensa ohessa sievoisen lisätulon. Niin — että elettiin jokseenkin moitteettomasti.

Ei sattunut lapsia vastuksi. Yksi poika meni työmiehellekin, kun ei ollut enemmästä huolta.

Kuinka oli käynyt Marian?

Onellisia olivat, mutta se onni loppui pian. Kaunis oli keväät, vaan jo syksyllä synkäksi muuttui. Ja se kesä oli niin lyhyt!

Wäänäskää puistatti, kun hän muisteli Salmonin kuolemaa. Hirveää se oli — murskattuna kotiin tuotiin. Verisenä, survoituna, tuntemattomaksi muuttuneena, julmana lihaskäskinä... Ja ne tehtaan pyörät, joihin hän rulljoutui, jauhavat yhä edelleen, huu! Oh niin.

Maria jäi yksin, kauheaan asemaan jäi. Juuri piti kääntyä lapsivuoteeseen, Joppe oli tulossa maailmaan. Maria oli aivan mehehtyä, mutta hänen elämän lankansa ei vain katkenut.

Yhtiöt eivät maksaneet korvausta kuolleen omaisille.

Väittivät huolimattomuudesta johtuneeksi, omaksi syyksi... Saivat todistajia. Niin meni asia. Mariakin oli kykenemätön asiotaan kunnollisesti ajamaan. Suri ja itki, päivitteli, voivotteli... Yhtiö ei siitä perustanut, asia sukeusi siihen. Salmon oli ja pysyi kuollessa ja Marialla kurja tulevaisuus edessä. — Paljon on vaimoparka kärsinyt, kokenut kovia päiviä, on niin. Vähitellen on myynyt ne tavarat, mitkä ehtivät koota ja hankkia. Siisti huonekalusto on kutistunut muutamaksi mitättömäksi esineeksi, joita ilman ei köyhinkään voi olla.

Wäänäskä huokasi. — Käskeppä näitä aina mieltä, asia ei parane. On toki Maria vielä työhön pystyvä, jaksaa raataa, mutta kuinka kauan?

Dora ja Joppe olivat ihmeissään, voileivät oli jo syöty, eikä tiennyt mitä sitten nyt? Ei uskaltanut leikkiä, kun matami vain istui vuoteen reunalla. Ei puhunut mitään, vaan tuijotteli.

— Mitähän se nyt, onkohan se vielä vihassa, ajattelivat lapset, eivätkä uskaltaneet hiiskahdaakaan.

Wäänäskä huomasi jo itsekin

että hän oli liaksi ajatuksiinsa vaipunut. Naurahteli nyt lapsien uteliasta katsetta, kun nämä, silmät pyöreinä, odottivat, mitä hän sanoisi.

Nousi sitten ylös, taputti lapsia olalle ja virkkoi, tavallista hillitymällä äänellä:

— Olkaa nyt siivosti huoneessa, siksi kun äitinne tulee kotiin. Saattepa toistekin voileivän jos olette hyviä lapsia. Wäänänen täti käy joskus katsomassa.

Muori pujahti ulos ovesta. Vasten hänen tahtoaan sukelsi ulos silmästä kirkas kyynel...

Jatketaan.

MILLÄ SOVITATTE?

Kirj. Ida Niemellä.

Millä sovitatte, sortajat, vääryyden ja tuhon, minkä valtanne tuottaa? Oi, suuri on uhrienne kyynelmeri, vuosasadat saa sen kulvunista vuotaa.

Millä sovitatte sortajat, murhaajat, kansan surman, min miekkanne tuotti?

Oi, poissa nyt moni on joukostamme, joka oikeuden voittohon luotti.

Millä luulette saavanne ennalleen pedoiksi koulutet ihmisjoukot? Ah, suojana teiltä saa uhrienne hautakammiot, vankilaloukot.

ALENNUKSELLA OSTETTU.

(Jatkoo ensimäiseltä sivulta)

destä jonka sen vaateen valmistaja on sitä tehdessä osakseen saanut, niin pelästyen hän heittäisi sen yltään. Jospa noiden tavarain ostajat ymmärtäisivät ne olosuhteet, joissa tehdasnäiset työskentelevät, niin heidän silmissään kuvastuisi niiden hohtavien silkkiä loisto ihmisvereltä ja niiden poimuhiin he näkisivät kätkeytyä työnsäntäjänsä kärsimyksiä ja rintaa riuduttavaa tuskaa ja kyynelitä.

Saadakseen leipää täytyy työlläisten tehdä niin ahkerasti työtä, että vain harvat heistä joutavat ajatelemaan kohtaloansa. Sokeudessaan ja tietämättömyydes-

Kirjoja äideille ja lasten kasvattajille!

LASTEMME SIVEELLINEN KASVATUS

Eri kasvatustieteen teorioiden mukaan kirj. Hanna Karhinen.

SUKUPOLELLINEN KASVATUS TYÖLÄISPERHEISSÄ

Suomentanut Hanna Karhinen.

LASTEN HAMMASTEN HOITO

Gertrud Revald-Berlinin mukaan kirj. Hanna Karhinen.

Yllämainitut kirjat maksavat vain 15 senttiä kappale.

Saadaan Toverin kirjakaupasta.

Sosialistien uudelleenrakentamisen ohjelmaan kuuluu kohottaa Toverittaren tilaajamäärä kymmeneen tuhanteen.

sään he eivät näe miksi he ovat niin alas lyödyt ja halveksitut. Jospa he nostaisivat sen verran päätänsä, että näkisivät hieman mitä ne ihmiset tekevät, jotka väittävät, että he "eivät ole veljensä vartioita". Jos työlläiset ymmärtäisivät, että kermakerros elää heidän työnsä tuloksista ja heidän tuottamille tavaroille asettamista satojen prosenttien liikevoitoista, niin he varmaan suoristaisivat työn käyristämät selkensä ja kävisivät kaikin yhdessä, käsi kädessä, ottamaan itselleen ihmisarvon ja elämisen oikeuden. He eivät silloin pelkäisi vahtaluokan lain kouraa eivätkä talleavaa rauta-anturaa; ne eivät paina edes pikkusormen vertaa silloin kun työlläiset ymmärtävät oman asemansa ja oman voimansa. Työlläisten vain täytyy olla luokkatietoisia, rohkeita, järjestyneitä ja uskaltavia. Sellaiset työväenjoukot eivät salli yhden tai kahden miehen julmuudessaan ja ahneudessaan tehdä lukemattomia ihmisiä kodittomiksi ja onnettomiksi.

Tuntekoon jokainen työlläinen, että hän on eittämättömästi ihminen, jonka suonissa virtailee lämmin, vapaa veri ja joka on niin itsetietoinen ettei häntä osteta ja myydä kuten juhtaa. Sellaiset työlläiset voivat määrätä senkin, ettei heidän työvoimaansa osteta alennuksella kuten nyt. He voivat määrätä senkin, että jokainen työlläinen saa osakseen työnsä täydet tulokset. — A. A.

Laxiron hermostuneita ja sairait varten

Mainio hermo- ja verilääke — tunnettu LAXIRON — se antaa voimaa, tarmoa ja elämäntalua väsyneille, surmelisille ja hermostuneille muutamassa päivässä.

Tämä lääke on erittäin hyvää kaikkeen heikkouteen, hermostuskohtauksiin, henkiseen masennukseen, hermostukseen jonka on aikaansaanut liiallinen alkoholin nautinto, tupakka tai liiallinen työ.

Kaikkille hermotaukeille LAXIRON on parasta ja hysteerisyyteen, ja väriystautelhin se on mainiota.

LAXIRON rakentaa punaisia verisoluja ja antaa uutta voimaa.

Myyntioikeus ainoastaan

LAXCARIN PRODUCTS CO.

Hinta \$1.00 laatikko; 6 laatikkoa

\$5.00. Raha, postiosotus tahi sisäänkirjotettu kirje. Lähettämme lääkkeet C. O. D. kallekialle.

Dept. T-7

Pittsburgh, Pa.

Jos olette

Kipeä

Pyyttäkää VAPA LÄÄKE KIRJA No. 5.

Jos on yli 25 erilaista miesten ja naisten tautia on selvitetty, eikä täydellinen luottelo suomalaisista lääkkeistä. Lähettäkää taudin nimen eli taudin oireet ja me esitämme toille mikä lääke olisi tilattava, lääkkeen hinnan y. m. (Lääkkeet eivät ole patenttilääkkeitä vaan tosi suomalaisia lääkkeitä.)

(Tämän kirjan saatte vapaasti, ja pitäsii olla jokaisen suomalaisen kodissa, sillä ette tiedä koska tarvitsette sitä... Vapokaa humpuukilääkkeitä ja humpuuki tohtoria....)

—Lignell'in Apteeki on suurin—

—suom. Apteeki Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.